

HERDENKINGSBIJEENKOMST
4 MEI 2016

PROGRAMMA

- 19.30 uur   Eerste spreker:
C.E.J. van Loon voorganger van de Hofkerk
- muzikaal intermezzo van Jan-Paul van Spaendonck*
- Tweede spreker:
Martijn Molenaar, namens het Stadsdeel Oost
- muzikaal intermezzo van Godfried Jansen*
- 20.00 uur   Twee minuten stilte
- 20.02 uur   Het Wilhelmus, vers 1 en 6
- Wilhelmus van Nassouwe
ben ik, van Duitsen bloed,
den vaderland getrouwe
blijf ik tot in den dood.
Een Prinse van Oranje
ben ik, vrij onverveerd,
den Koning van Hispanje
heb ik altijd geëerd.*
- Mijn schild ende betrouwen
zijt Gij, o God mijn Heer,
op U zo wil ik bouwen,
verlaat mij nimmermeer.
Dat ik doch vroom mag blijven
uw dienaar t'aller stond,
de tirannie verdrijven
die mij mijn hart doorwondt.*
- 20.06 uur   Het Herdenkingsconcert Oorlog en Vrede?
door het Linnaeuskoor o.l.v. Jan-Paul van Spaendonck

*'Kom vanavond met verhalen, hoe de oorlog is verdwenen
en herhaal ze honderd malen, alle malen zal ik wenen'*

Leo Vroman

OORLOG EN VREDE?

(compositie: Jan-Paul van Spaendonck)

1. Allen, die hier tesamen zijn *(tekst: Hendrik van Randwijck)*
2. Executie Weteringsplantsoen *(tekst: Jan H. de Groot)*
3. Et in terra *(tekst: Halbo C Kool)*
4. Vrede *(tekst: Leo Vroman)*
5. Nazomer *(tekst: Lucebert)*

Behalve de liefde is niets zo vaak verbeeld, bezongen of anderszins tot onderwerp van kunst gemaakt als het duo 'oorlog en vrede'.

Een thema dat - helaas - van alle tijden en van alle culturen is en ook raakt aan heel diverse aspecten van het mens-zijn.

Wat doet oorlog of onderdrukking met iemand?

Wat betekent vrijheid als je gevangen blijft in beelden, in herinneringen?

Hoe 'vrij' kun je nog zijn als je je geliefden moet missen?

Hoe sterk is verzet, hoe klinkt het als je samen je stem verheft?

Zelfs op de rokende puinhopen van oorlogen is in de afgelopen eeuw veel van blijvende waarde gecreëerd.

Het programma wordt gevormd door de compositie 'Oorlog en vrede?' een vijfdelige liederencyclus op teksten van o.a. Leo Vroman, Hendrik van Randwijck en Lucebert.

Deze bijzondere compositie voor koor, solisten en piano is gemaakt door musicus en componist Jan-Paul van Spaendonck, tevens dirigent van het Linnaeuskoor.

1. Allen, die hier tesamen zijn

(tekst: Hendrik van Randwijck)

Allen, die hier tesamen zijn,
de levenden, de doden,
de handbreed, die ons scheidt, is klein,
wij zijn tesamen ontboden
voor het gericht ...

Gedenk de liefste, die hier ligt,
de broeder, vriend of vader,
maar gun Uw ogen wijder zicht,
aanzie het land en alle mens tegader,
hoor dit bericht:

Wij staan tesaam voor het gericht
voor goed of kwaad te kiezen,
een volk dat voor tirannen zwicht,
zal meer dan lijf en goed verliezen,
dan dooft het licht.

2. Executie Weteringplantsoen

(tekst: Jan H. de Groot)

Amsterdam, 12 maart 1945, 9.15-9.35 uur

Ik heb het niet gezien.
Men heeft het mij verteld:
Zij werden tien om tien
voor 't peloton gesteld.

Men schoot ze haastig neer.
Het salvo vuur en lood
keerde tot viermaal weer,
toen waren allen dood.

En ieder, die de plek
vol schrik en pijn ontweek,
werd (slag in borst en nek)
gedwongen, dat hij keek
en zag hoe man en kind
neerzeeg in bloed en dood;
hij werd op slag hun vriend,
hun broer, hun deelgenoot.

Hij vindt mij aan zijn zij.
Een die niet rust aleer
hij staat voor 'n and're rij
met een gericht geweer.

Een, die met vaste hand
op het commando wacht
en recht pleegt in dit land
en vuurt en vuurt en lacht...

Ik heb het wèl gezien.
Ik heb het gòèd gehoord:
Zij werden tien om tien
in het plantsoen vermoord.

Ik ben niet wraakbelust,
maar vol van bitt're pijn.
Het hart, zo diep ontrust
wil weer genezen zijn.

En daarom zal ik staan,
met een gericht geweer.
En rustig leg ik aan
en rustig schiet ik neer.

3. Et in terra (tekst: Halbo C Kool)

Et in terra pax hominibus ...

Anno 1946

Er zijn veel te veel jonge doden
Om rustig rond te kunnen lopen,

Overall weer kom je ze tegen,
Bleekjes, glimlachend en verlegen;

Bij vlaggen, halfstok in plantsoenen,
Hoor je jezelf hun namen noemen;

Zij willen zich ons niet opdringen
Maar vullen je herinneringen;

Uit huizen waar nu vreemden wonen,
Zie je vrienden naar buiten komen,

Je loopt in drukke winkelstraten
Nog binnendsmonds met ze te praten;

Je hoort, maar ijler dan tevoren,
Steeds weer hun laatste afscheidwoorden;

Ze zitten thuis je op te wachten
Als de eigen binnengedachten.

Er zijn veel te veel jonge doden
Om ongestoord te kunnen dromen.

4. Vrede (tekst: Leo Vroman)

Komt een duif van honderd pond,
een olijfboom in zijn klauwen,
bij mijn oren met zijn mond
vol van koren zoete vrouwen,
vol van kirrende verhalen
hoe de oorlog is verdwenen
en herhaalt ze honderd malen:
alle malen zal ik wenen.

Sinds ik mij zo onverwacht in een taxi
had gestort dat ik in de nacht een gat
naliét dat steeds groter wordt,
sinds mijn zacht betraande schat,
droogte blozend van ellende
staan bleef, zo bleef stilstaan dat
keisteen ketste in haar lenden,
ben ik te dicht en droog van vel
om uit te zweten in gebeden,
kreukels knijpend evenwel,
en 'vrede' knarsend, 'vrede, vrede'.

Liefde is een stinkend wonder
van onthoofde wulpsigheden
als ik voort moet leven zonder
vrede, godverdomme, vrede;
want het scheurende geluid
waar ik van mijn lief mee scheidde
schrikt mij nu het bed nog uit
waar wij soms in dromen beiden
dat de oorlog van weleer
wederkeert op vilte voeten,
dat we, eigenlijk al niet meer
kunnend alles, toch weer moeten
liggen rennen en daarnaast
gillen in elkanders oren,

5. Nazomer (tekst: Lucebert)

Mag ik niet vloeken als het vuur
van een stad, sinds lang herbouwd,
voortrot uit een kamermuur,
rondlaait en mij wakker houdt?
Doch het versgebraden kind,
vuurwerk wordend, is het niet
wat ik vreselijk, vreselijk vind:
het is de eeuw dat niets geschiedt,
nadat eensklaps, midden door een huis,
een toren is komen te staan van vuil,
lang vergeten keldermodder,
snel onbruikbaar wordend huisraad,
bloedrode vlammen en vlammend
rood bloed, de lucht eromheen behangen
met levende delen van dode doch
aardige mensen, de eeuwlange stilte
voordat het verbaasde kind in deze zuil
gewurgd wordt en reeds de armpjes
opheft.

Kom vanavond met verhalen
hoe de oorlog is verdwenen,
en herhaal ze honderd malen:
alle malen zal ik wenen.

ik heb in het gras mijn wapens gelegd
en mijn wapens gaan geuren als gras
ik heb in het gras mijn lichaam gelegd
mijn lichaam is geurig als hout bitter
en zoet

dit liggen dit nietige luchtige liggen
als een gele foto liggend in het water
glimmend gekruld op de golven
of bij het bos stoffig van lichaam en
schaduw

oh grote adem laat de stenen nog niet
opstaan, maak nog niet zwaar hun
wangen hun ogen, kleiner gebrilder
en grijzer

laat ook de minnaars nog liggen en stilte
zwart tussen hun zilveren oren
en ach laat de meisjes hun veertjes nog
schikken en glimlachen

Een gemengd koor met 24 leden. Ruim 20 jaar geleden opgericht.
Onze thuisbasis is Amsterdam Oost-Watergraafsmeer.
Wij repeteren in de oude sacristie van de Hofkerk.